نمایشگاه عکس شهباز زمان در فرهنگسرای نیاوران

شهبازِ زمان –هنرمندوعکاس ایرانی– مجموعه‌ای ازعکس‌های خودرادرنمایشگاهی باعنوان «هتل‌بوتیک» درمعرض دیدعلاقه‌مندان به‌هنرقرارمی‌دهد.دراین‌نمایشگاه ۶۰اثراز آثارعکاسی خودرابامحوریت چهارفصل درشهرهای‌مختلف جمهوری چک‌مانند پراگ، کونتاهرا، کارلووی‌واری، پلزن، چسکی کروملوف و...به‌نمایش می‌گذارد هدف از برگزاری این نمایشگاه آشنایی ایرانیان با فرهنگ، آداب و رسوم و همچنین معماری شهرهای گوناگون جمهوری چک و نیز لزوم پاسداری از بناهای تاریخی است. نمایشگاه «هتل بوتیک» که به آثار عکاسی شهباز زمان اختصاص دارد از ۵ خرداد تا ۱۳ خرداد در گالری شماره ۲ فرهنگسرای نیاوران دایر است. علاقه‌مندان به دیدار از این نمایشگاه می‌توانند در روزهای عادی از ساعت ۱۰ الی ۲۱ و در روزهای تعطیل از ساعت ۱۴ تا ۲۱ به گالری شماره ۲ فرهنگسرای نیاوران مراجعه کنند.

رمضان و ربنای شجریان

یک منبع آگاه روز پنجشنبه از نامه‌ای خبر داد که سیدرضا صالحی امیری وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی برای رئیس سازمان صدا و سیما نوشته و در آن خواستار پخش «ربنای» محمدرضا شجریان در ایام ماه مبارک رمضان شد. این نامه در حاشیه نشست روز گذشته چهارشنبه سوم خرداد اعضای کابینه «حسن روحانی» تسلیم «عبدالعلی علی عسکری» رئیس سازمان صدا و سیما شده است.

هنوز در خصوص تصمیم گیری در مورد پخش «ربنای» استاد شجریان در ایام ماه رمضان سال ۹۶ خبری منتشر نشده است. موضوع این نامه در چند ساعت گذشته در شبکه های اجتماعی بازنشر شده است.

استاد محمدرضا شجریان پیشتر بارها گفته بود که «ربنا» متعلق به مردم است. «ربنا» یکی از آثار استاد آواز موسیقی سنتی ایران و شامل چهار دعا از آیات قرآن است که همه با عبارت ربنا آغاز می شود. شجریان ربنا را در دستگاه سه گاه خوانده و با مرکب خوانی (مدولاسیون یا راه گردانی) سری به دستگاه‌ها و آوازهای دیگر ردیف موسیقی ایرانی از جمله آواز افشاری و گوشه عراق (صبا) می زند و به سه گاه برمی گردد.

این اثر ۱۹ اردیبهشت سال جاری ثبت ملی شد و «زهرا احمدی پور» معاون رئیس جمهوری و رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری لوح ثبت ملی آن را به همایون شجریان فرزند محمدرضا شجریان اهدا کرد. استاد آواز ایران مدتی است به علت بیماری تحت مداوا است.

آنچه از ربنا نمی دانیم

ربّنا یا ربّنای شجریان، یکی از آثار محمدرضا شجریان و شامل ۴ دعا از آیات قرآن است که همه با عبارت ربّنا آغاز می‌شوند. این اثر در تیرماه سال ۱۳۵۸ضبط شده و برای مدت ۳۰ سال، جزء برنامه‌های اصلی رادیو و تلویزیون ایران در ماه رمضان بوده‌است.

بنا به گفتهی محمدرضا شجریان، انگیزه اصلی وی از خواندن این دعا، تدریس آن به دو هنرجو بوده و این اثر در یکی از استودیوهای رادیو ضبط شده‌است. در سال ۱۳۸۷، زمزمه‌هایی در مورد ثبت این اثر در فهرست آثار ملی ایران به گوش می‌رسید و در ۱۹ اردیبهشت سال ۱۳۹۶۶ این اثر در فهرست آثار ملی ایران ثبت گردید.

متن کامل آیه‌هایی که این دعاها از آنها استخراج شده در ادامه آمده‌اند. در ربّنای شجریان، هر آیه از ابتدای ربّنا تا آخر آیه خوانده می‌شود.

ربّنای نخست:

رَبَّنَا لا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً ی إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ (سورهی آل‌عمران–آیهی۸)

بارالها، دل‌های ما را به باطل میل مده پس از آنکه به حق هدایت فرمودی، و به ما از لطف خویش اجر کامل عطا فرما که همانا تویی بخشنده بی‌منّت.

ربّنای دوم:

إِنَّهُ كَانَ فَرِيقٌ مِنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ(سورهی مؤمنون–آیهی ۱۰۹)

زیرا شمایید که چون طایفه‌ای از بندگان صالح من روی به من آورده و عرض می‌کردند بارالها ما به تو ایمان آوردیم، تو از گناهان ما درگذر و در حق ما لطف و مهربانی فرما که تو بهترین مهربانان هستی.

ربّنای سوم:

إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا(سوره کهف–آیهی ۱۰)

آنگاه که آن جوانان کهف (از بیم دشمن) در غار کوه پنهان شدند، از درگاه خدا خواستند: بارالها تو در حق ما به لطف خاص خود رحمتی عطا فرما و بر ما وسیلهی رشد و هدایتی کامل مهیا ساز.

ربّنای چهارم:

وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ(سورهی بقره–آیهی ۲۵۰)

چون آنها در میدان مبارزه جالوت و لشکریان او آمدند، از خدا خواستند که بار پروردگارا به ما صبر و استواری بخش و ما را ثابت قدم دار و ما را بر شکست کافران یاری فرما.

ویژگی‌های موسیقایی

شجریان ربنا را در دستگاه سه‌گاه خوانده و با مرکب‌خوانی (مدولاسیون یا راه گردانی) سری به دستگاه‌ها و آوازهای دیگر ردیف موسیقی ایرانی از جمله آواز افشاری و گوشه عراق (صبا) می‌زند و سپس به سه‌گاه برمی‌گردد. ربنا در نواری که محمدرضا شجریان با نام به یاد پدر ضبط کرده، منتشر شده‌است.

استاد محمدرضا شجریان درباره چگونگی اجرای این اثر می گوید : انگیزه اصلی من درخواندن این دعا تدریس آن به دو هنرجو بود و پس از اینکه این قطعه کامل شد برای ضبط امتحانی به همراه این دو شاگرد به یکی از استودیوها رفتیم و این دعا را بدون هیچ زمینه قبلی اجرا کردم و نسخه ای از این اجرا را را برای آموزش شاگردانم به آنها دادم اما پس از مدتی این قطعه بدون اجازه از رادیو پخش شد.در این اثر به خوبی می‌توان تأثیرات شیخ نصرالدین طوبار و شیخ طه الفشنی را مشاهده کرد. این اجرا تقریباً فاقد تحریر است و بجز چند نت، تماماً بوسیله غلت و ویبراسیون اجرا شده‌است. ربنای شجریان از ابتدا، روی نتهای سی بمل و سپس دو اوج می‌گیرد (روی خط حامل کلید سل) و در حوالی این نت‌ها گردش دارد و تا نت می بمل به بالاترین نت خود می‌رسد.راغب مصطفی غلوش، قاری نامدار مصری، در سفری به ایران ربنای شجریان را می‌شنود و از این کار یک نسخه می‌خواهد تا امتحان کند که آیا می‌تواند آن را بخواند یا نه. شجریان خود در این باره می‌گوید:

بعد از دو سال دوستم او را مجدداً می‌بیند و این قاری به او می‌گوید کار من نیست، چرا

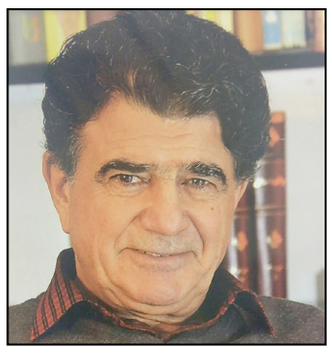

که خواندن اوجی که در خواندن ربنا هست کار هر خواننده‌ای نیست.

کویتی‌پور، خواننده مطرح مذهبی، گفته‌است: «اگر کلام خدا عاشقانه خوانده شود و عاشقانه به آن گوش کنی، امکان ندارد تن و بدنت نلرزد. به‌خاطر ندارم زمانی را که «ربنا»ی استاد شجریان را شنیده باشم و از خود بی‌خود نشوم. ربنای ایشان، مثل بسیاری از آثار دیگرشان، جاودانه و جزئی از فرهنگ و هنر ماست».سفره افطار ما ایرانیان سی سال است که با ربنای استاد شجریان و اذان موذن زاده اردبیلی رنگ و بوی دیگری یافته است و چه بسا بسیاری از هموطنان خارج از کشور که آنها هم با گوش سپردن به ربنای استاد روزه خود را باز می کنند. امید است که رسانه ملی امسال مرا برای افطار مهمان ربنای شجریان کند.

از سوی مرکز جهانی موسیقی کره جنوبی

جایزه بهترین موسیقیدان آسیا به حسین علیزاده اعطا شد

بنیاد مرکز جهانی موسیقی کره جنوبی، جایزه برترین موسیقی‌دان آسیا را به استاد «حسین علیزاده» اهداء کرد.

بنیاد مرکز جهانی موسیقی کره جنوبی که هر دو سال یک بار از میان موسیقیدان‌های برگزیده کشورهای آسیایی اقدام به انتخاب برترین‌های موسیقی می‌کن ، امسال در مراسمی که موسیقیدانی از کشورمان را برگزیده آسیا اعلام کرد.

آیین اهدای جایزه استاد علیزاده امروز طی مراسمی با حضور «کانگ سان دائه» رئیس مرکز جهانی موسیقی کره، سفیر ایران در کره جنوبی و تنی چند از مسئولان سفارت کشورمان در شهر سئول برگزار شد. با توجه به اینکه استاد علیزاده به واسطه تداخل برنامه‌ها امکان حضور در این مراسم را نداشت، این جایزه که شامل پلاک ویژه و مبلغ ۱۰ هزار دلار است به «حسن طاهریان» سفیر کشورمان در سئول به نیابت از ایشان اهداء شد.

خلق آثار ارزشمند موسیقیایی و توانمندی بالای استاد علیزاده در ایجاد ارتباط جهانی از طریق موسیقی از دلایل انتخاب او به عنوان موسیقیدان برتر این دوره توسط بنیاد مرکز جهانی موسیقی کره جنوبی عنوان شده است.

پیشتر و در سال ۲۰۱۵، جایزه نخست این بنیاد به «یویوما» موسیقیدان بزرگ ژاپنی تعلق گرفته بود.«کانگ سان دائه» رئیس مرکز جهانی موسیقی کره جنوبی در آیین اهدای این جایزه در سخنانی به موسیقی ایرانی اشاره کرد و گفت: «موسیقی ایران موسیقی اوریجینال با ماهیتی ریشه در تاریخ و بسیار کهن و غیر تقلیدی است. موسیقی ایرانی به وضوح ماهیتی متمایز از موسیقی سایر ملل و نقاط مختلف نقاط جهان دارد و بسیاری از سازهای کنونی جهان از سازهای موسیقی کشورمان اقتباس یا الهام گرفته اند که در این بین می توان گفت که پیانو از سنتور و گیتار نیز از تار و سه تار ایران الهام گرفته اند.»«کانگ سان دائه» حتی گفت که کلیسای ارتدوکس در زمانهای بسیار دور نیز برای

ترویج آئین خود از موسیقی ایران بهره می‌گرفته است. استاد حسین علیزاده آهنگ‌ساز، پژوهش‌گر و نوازنده تار و سه تار ایرانی و نامزد دریافت سه جایزه گرمی است. او از چهره‌های تحسین شده موسیقی فیلم در ایران به شمار می‌آید و آثاری چون دلشدگان (۱۳۷۰)، گبه (۱۳۷۴)، زشت و زیبا (۱۳۷۷)، زمانی برای مستی اسب‌ها (۱۳۷۸)، لاک‌پشت‌ها هم پرواز می‌کنند (۱۳۸۶)، آواز گنجشک‌ها (۱۳۸۷) و ملکه (۱۳۹۰) از ساخته‌های او است. او همچنین با کسب چهار سیمرغ بلورین برای فیلم‌های گبه، زشت و زیبا، آواز گنجشک‌ها و ملکه، مشترکا به همراه مجید انتظامی برنده بیش‌ترین سیمرغ بلورین در بخش بهترین موسیقی متن از جشنواره فیلم فجر می‌باشد.معاون امور هنری وزارت ارشاد نیز، دریافت جایزه موسیقی جهانی آسیا را به حسین علیزاده تبریک گفت. به گزارش ایسنا به نقل از روابط عمومی معاونت امور هنری وزارت ارشاد، علی مراد خانی معاون امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، در گفتگویی تلفنی با استاد حسین علیزاده –ردیف دان، آهنگساز و نوازنده تار و سه تار– دریافت دومین جایزه موسیقی جهانی آسیا توسط مرکز موسیقی جهان در کره جنوبی را به او تبریک گفت.مراد خانی ضمن ابراز خرسندی از این اتفاق، از حسین علیزاده به عنوای چهره‌ای فاخر و مثال زدنی در عرصه هنر ایران نام برد.

اتفاقی نو در جایزه ۲۰ هزار پوندی «فولیو»

جایزه مهم ادبی «فولیو» برای اولین بار در تاریخ برگزاری، به «بازگشت» نوشته «هشام مطر» که یک اثر غیرداستانی است و جایزه «پولیتزر» را هم برده، تعلق گرفت. «گاردین» نوشت: «هشام مطر» نویسنده مطرح لیبیاییتبار طی مراسمی در کتابخانه لندن به عنوان برنده جایزه ادبی ۲۰ هزار پوندی «فولیو» معرفی شد.

او که اخیرا برنده جایزه بخش بهترین زندگینامه «پولیتزر» شده، برای کسب این جایزه نویسندگان شناخته‌شده‌ای همچون «فرانسیس اسپفورد»، «لورا کامینگ» و «مادلین تین» را پشت سر گذاشت.چندی پیش فهرست نامزدهای نهایی این جایزه ادبی پس از یک سال وقفه در حالی اعلام شد که برای اولین بار آثار غیرداستانی نیز در این جایزه ادبی حضور داشتند و حالا یک کتاب خاطرات برنده این جایزه شده است.این نویسنده برنده «بن/او هنری»، جایزه ادبی کشورهای مشترک‌المنافع و نامزد نهایی «من بوکر» در کتاب «بازگشت: پدران و پسران و سرزمین بین آن‌ها» داستان سفر خود به لیبی برای پیدا کردن پدر گمشده‌اش را روایت کرده است.پدر «مطر» که از مخالفان رژیم «معمر قذافی» بود، در سال ۱۹۷۹ دزدیده می‌شود و این نویسنده پس از فرو افتادن نظام «قذافی» به سرزمین پدری‌اش بازمی‌گردد تا او را پیدا کند. این کتاب از نامزدهای نهایی جوایز «بیلی جیفورد» و «کاستا» هم بوده است.«مطر» که بیشتر برای نگارش رمان‌هایش شهرت دارد، متولد نیویورک است و در تریپولی و قاهره بزرگ شده است. این نویسنده هم‌اکنون در انگلیس زندگی می‌کند. اولین رمان او «کشور مردان»، در سال ۲۰۰۶ نامزد نهایی جایزه «من بوکر» و کتاب اول «گاردین» شد.آکادمی جایزه ادبی «فولیو» که شامل بیش از ۳۰۰ نویسنده و منتقد ادبی مطرح از جمله «مارگارت اتوود»، «پیتر کَری»، «یان مک‌ایوان»، «زادی اسمیت» و «جی.ام کوتسی» است، نامزدهای ادبی این رویداد سینمایی را از میان ۶۲ نامزد اولیه انتخاب می‌کنند.

جایزه «فولیو» برای اولین بار در سال ۲۰۱۴ با هدف تبدیل شدن به جایزه‌ای جدی‌تر از «بوکر» در عرصه ادبیات برگزار شد و همچون جایزه بوکر بین‌المللی به آثار انگلیسی‌زبان نویسندگان سراسر جهان تعلق می‌گیرد.در اولین دوره از این جایزه ادبی در سال ۲۰۱۴، «جورج ساندرز» نویسنده مجموعه داستان «دهم دسامبر» موفق به کسب این جایزه شد و سال بعد آن نیز «آکیل شارما» نویسنده هندی–آمریکایی با کتاب «زندگی خانوادگی» این جایزه را از آن خود کرد.

جایزه ادبی «فولیو» در سال ۲۰۱۶ برگزار نشد تا امسال که با کمی تغییرات و اسپانسری جدید فعالیت خود را مجددا آغاز کرده است.

خبر سجاد افشاریان از اجرای نمایش «شلتر» در شهرهای مختلف کشور

تهیه‌کننده و دراماتورژ نمایش «شلتر» در گفت‌وگویی با ایسنا بیان کرد: این نمایش از ماه‌های پایانی سال گذشته تا فرودین‌ماه در سالن قشقایی مجموعه تئاتر شهر اجرا شد و با استقبال زیاد هم همراه بود. در حال حاضر نیز از اول خردادماه در شیراز روی صحنه رفته که احتمالا اجرای آن تا روز هفتم این ماه ادامه خواهد داشت.

افشاریان که این روزها فیلم «مفت‌آباد» را هم به عنوان بازیگر روی پرده سینماها دارد، با اشاره به اینکه «شلتر» در تالار فجر دانشگاه شیراز اجرا می‌شود، توضیح داد: این نمایش به دلیل مضمونی که دارد به زنان خیابانی و بی پناه می‌پردازد و همچنین به دلیل نوع نگاه و بینشی که نسبت به ترنس‌ها یا آدم‌هایی که هر روز آن‌ها را در اطراف خود می‌بینیم دارد، اثر ویژه‌ای است تا در معرض دید مخاطبان شهرهای مختلف قرار گیرد چون بسیاری از کسانی که در این نمایش می‌بینیم از ابتدا کارتن‌خواب نبوده‌اند و آنچه پیش آمده به دلیل تصمیمات افراد در لحظات حساس زندگی است.

او با تاکید بر اینکه به دلیل نگاه خاص حاکم بر «شلتر» قصد دارد آن را در سراسر کشور اجرا کند گفت: بعد از شیراز در یکی از شهرهای مشهد و رشت اجرا خواهیم داشت.

افشاریان این روزها نمایش «نماینده ملت» به کارگردانی مجید مظفری را هم در تماشاخانه ایرانشهر روی صحنه دارد و اظهار می‌کند

که این اثر درباره‌ی آگاهی از انتخاب است. او همچنین یادآوری کرد که فیلم «مفت‌آباد» را به عنوان پرمخاطب‌ترین فیلم گروه هنر وتجربه بر پرده سینماها دارد.

نمایش «شلتر» به نویسندگی ساناز بیان، کارگردانی امین میری، تهیه‌کنندگی و دراماتورژی سجاد افشاریان با بازی الناز اسماعیل زادگان، بهار اعتماد، سمیرا اکبری، سارا بانکی، بهنوش پات، ساناز پور دشتی، ستاره جباری، خدیجه حسانی، ساجده حمیدی، سرور خسروانی، نیلوفر دربندی، مرضیه زهری، امید سلیمی، آنالی شکوری، پریا قانع و مهدیه کوهستانی اجرا می‌شود.

تیر ماه تکلیف ثبت‌جهانی یزد مشخص می‌شود

معاون سازمان میراث‌فرهنگی از بررسی نهایی پرونده ثبت جهانی یزد در تیرماه امسال خبر داد.

«محمد حسن طالبیان» در حاشیه افتتاح نمایشگاه قالیچه‌ها، مرقعات نفیس و نمایشگاه عکس دوره ناصری در کاخ گلستان در جمع خبرنگاران اظهار کرد: کمیته ثبت‌جهانی یونسکو تیرماه امسال در کشور لهستان برگزار می‌شود و در صحن علنی این کمیته پرونده ثبت‌جهانی یزد تعیین‌تکلیف می‌شود و رأی نهایی این پرونده صادر خواهد شد.

وی افزود: یزد بزرگ‌ترین شهر خشتی جهان است که دارای مؤلفه‌های موردنظر یونسکو است و این قابلیت را دارد تا در فهرست یونسکو به‌عنوان یک اثر جهانی ثبت شود.

معاون سازمان میراث‌فرهنگی کشور گفت: البته این پرونده سال گذشته به یونسکو ارسال شده بود که در بررسی‌های کارشناسان این سازمان، نیازمند چند اصلاح تشخیص داده شد؛ اینک این اصلاحات صورت گرفته و پرونده بدون ایراد است و امیدواریم در تیرماه امسال این شهر تاریخی ثبت‌جهانی شود.

«توین پیکس» پنج دقیقه ایستاده تشویق شد

بازگشت باشکوه دیوید لینچ به کن

آی سینما: بازگشت دیوید لینچ کارگردان پیشروی آمریکایی به کن برای او خوش یمن بود و به گزارش رسانه‌ها، شب گذشته تماشاگران جشنواره بعد از نمایش دو ساعت از فصل سوم سریال «توین پیکس» به مدت پنج دقیقه او را ایستاده تشویق کردند. این سریال بعد از دو دهه و نیم احیا شده و فصل سوم آن از شبکه شوتایم پخش می‌شود.

لینچ البته با ستایش شدن در کن بیگانه نیست. او در سال ۱۹۹۰ جایزه نخل طلایی این جشنواره را برای فیلم «وحشی‌قلب» به دست آورد، در سال ۲۰۰۲ رئیس هیات داوران بود و در سال ۲۰۰۵ جایزه بهترین کارگردان این جشنواره را برای «مالهالند درایو» به خانه برد.

حالا فصل سوم «توین پیکس» برای نخستین بار در کن روی پرده رفته و با استقبال مواجه شده است. تیری فرمو دبیر جشنواره در مراسم نمایش «توین پیکس» گفت: «این عالی‌ست دوستانی به شهر بازگردند که تاریخ جشنواره را رقم زدند. اگر او یک مستند انیمیشن دو دقیقه‌ای هم ساخته بود، دعوتش می‌کردیم. بازگشت دیوید لینچ به پشت دوربین یک رویداد است.»

نخستین قسمت‌های «توین پیکس» که در کن به نمایش درآمده، با استقبال منتقدان هم مواجه شده است. این سریال که فصل اولش در سال ۱۹۹۰ پخش شد، همواره یکی از برترین مجموعه‌های تلویزیونی تاریخ تلقی می‌شود. داستان در شهر کوچکی به نام توییین پیکس می‌گذرد که بر اثر قتل دختری جوان در بهت و حیرت فرو رفته است. ورود یک مامور ویژه اف‌بی‌آی برای حل کردن معمای قتل باعث رقم خوردن اتفاق‌های دور از ذهنی می‌شود.

یک تهیه‌کننده سینما درگذشت

حمید آخوندی تهیه کننده سینما درگذشت.

علیرضا جلالی ـ دوست و همکار این سینماگر ـ با اعلام این خبر به ایسنا گفت: حمید آخوندی که یکی دو ماه قبل عمل قلب انجام داده و حالش بهبود یافته بود، ساعت ۴:۳۰ صبح جمعه (پنجم خردادماه) در منزل براثر سکته قلبی درگذشت.

وی افزود: مراسم تشییع این تهیه‌کننده سینما و تلویزیون امروز شنبه ششم خردادماه ساعت ۹:۳۰ صبح از مقابل مسجدالرسول تهران واقع در میدان دوم نازی‌آباد برگزار می‌شود و با توجه به اینکه مرحوم آخوندی جانباز بود احتمالا در قطعه مربوط به شهدا و جانبازان به خاک سپرده خواهد شد.

وی همچنین گفت: مراسم ختم و یادبود حمید آخوندی روز دوشنبه از ساعت ۱۸:۳۰ تا ۲۰ در مسجد نور برگزار می‌شود.

به گزارش ایسنا، حمید آخوندی متولد سال ۱۳۴۰ سال گذشته فیلم «ماهور» به کارگردانی حمیدزرگرنژاد را تهیه کرده بود و دو فیلم «چاقی» و «پایان خدمت» هم از دیگر آثار او هستند. وی همچنین در فیلم‌های «سفر به چزابه» و «باشگاه سری» سابقه دستیاری کارگردان داشته است.

ستون یاد

از عشق تا مرگ

مروری بر زندگی سیلویا پلات

الهام رئیسی‌فرد نبه – روزنامه‌نگار

«سیلویا پلات» شاعر و رمان نویس برجستهٔ آمریکایی. کسی که با اشعار اعتراف گونه و روایت سراسر درد و رنج زندگی کوتاه و سرانجام تراژیک حیاتش، شمایلی ماندگار در ادبیات پیشروی جهان است.

او را پس از ویرجینیا ولف، تاثیرگذارترین زن در دنیای ادبیات می دانند. سیلویا برخلاف بسیاری از مشاهیر دنیای هنر و ادبیات که در اوج شهرت و محبوبیت دست به خودکشی زدند، پس از مرگ خود خواسته اش بود که به افسانه ای بر سر زبان ها مبدل شد.

متولد اکتبر ۱۹۳۲ در بوستون امریکا بود. سال ۱۹۳۲ پس از سلسله ای درگیری های روانی ویک بار خودکشی ناموفق وارد دانشگاه کمبریج شد و در همان دوران با «تد هیوز» شاعری سرشناس (ملک الشعرای انگلیسی) ازدواج کرد.

در نظر سیلویا، تد تنها یک شاعر نبود، بلکه آوایی بود شبیه به صدای خداوند. در ۲۶ فوریه ۱۹۵۶ مهم ترین اتفاق زندگی سیلویا به وقوع پیوست .«این بدترین اتفاقی بود که می‌توانست بیافتد . جوانی به سوی من می‌آمد که از بالا به زن‌ها نگاه می‌کرد. این را از همان لحظه اول که وارد شد، فهمیدم . اسمش را از دیگران پرسیدم، اما کسی چیزی نگفت. به درون چشمانم خیره شد، او تد هیوز بود. من مدام زبانم می‌گرفت، او نیز دست و پایش را گم کرده بود. ناگهان نزدیک شد و روسری قرمزم را که آنهمه دوستش می‌داشتم از روی موهایم کشید و برای خود برداشت. و نیز گوشواره‌های نقره‌ای و مورد علاقه‌ام را و گفت: ها ها ! اینها پیش من می‌مانند!

چهار ماه بعد در جون ۱۹۵۶ آنها ازدواج کردند . در سال ۱۹۶۰ اولین فرزندشان فریدا متولد شد و نیکلاس، فرزند دومشان دو سال بعد به دنیا آمد. پس از بازگشت از آمریکا پلات که دچار افسردگی شدیدی بود متوجه ارتباط هیوز با زنی به نام آسیه ویول شد، سیلویا در ۱۹۶۲ از او جدا شد.

زمستان آن سال سخت‌ترین و سرد ترین زمستانی بود که بر وی گذشت. تنهایی ،سرپرستی دو کودک، فقر، مشکلات عمیق روانی و افزون بر همه بیماری‌های جسمی از قبیل سینوزیت که همیشه با آن در گیر بود همه دست به دست هم داد و او را به شتاب به سوی مرگ پیش راند.

سرانجام در سحر گاه ۱۱ فوریه ۱۹۶۳ مقاومتش درهم شکست ،او پس از گذاشتن نان و شیر برای فرزندانش در کنار تخت آنها، و پوشاندن منافذ در و پنجره با حولهٔ خیس، و با باز کردن شیر گاز به زندگی دردمندانه خود پایان داد. باید به جای تو ،عاشق مرغ توفان می شدم/ بهرحال هنگام بهار، آنها دوباره بازمی گردند و از نو آواز می خوانند؟

کتابخانه‌ای برای زندگی بهتر

خرده جنایت‌های زن و شوهری

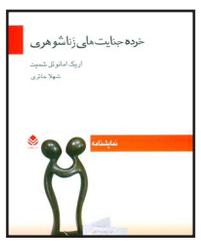

زندگی مشترک و روابط زناشویی جزو پر رمز و رازترین و پیچیده‌ترین روابط انسانی است که از زمان حضرت آدم تاکنون ادامه داشته و خواهد داشت. اتفاقات، ماجراها و تأویل و تفسیرهای این رابطه، رمزآلود و گاه در پرده ابهام است. مثلاً هنوز مشخص نیست که شیطان به واسطه حوا آدم را به خوردن میوه ممنوعه ترغیب کرد یا مستقیم سراغ خود آدم رفت. نقل و حدیث‌ها و شعر و ضرب المثل و سخنان بزرگان نیز پیرامون عشق و ازدواج و زندگی مشترک، بر این رمز و راز و پیچیدگی افزوده‌اند: معلوم نیست خواننده این سطور چه تصوری از زندگی مشترک دارد یا در کجای زندگی مشترک خویش است. آیا هرگز خود واقیعش را زیسته است؟ آیا از آن دسته آدم‌هایی است که هر از چند گاهی به بهانه‌ای همچون سالگرد ازدواج یا شروع سال نو به واکاوی زندگی مشترکش می‌پردازد؟ و آیا روزهایی را که در حال سپری کردن است همان ایده‌آلی است که قبل از ازدواج تصورش را داشته است؛ اگر نه، چرا دارد ادامه می‌دهد؟ ترس از تغییر؟ وحشت از تنهایی؟ یا ... .

خواننده محترم در هر شرایط و در هر مرحله از زندگی مشترک که باشد، خواندن نمایشنامه کوتاه و پر مغز «خرده‌جنایت‌های زناشوهری» به قلم ساده و روان نویسنده فرانسوی، اریک امانوئل شمیت به وی پیشنهاد می‌شود. شمیت با خلق یک گفتگوی دو نفره بین زوجی به نام‌های ژیل و لیزا که در جستجو و کشف حقیقت زندگی خویش هستند، با زبانی طنز، تحلیلی از زندگی زناشویی ارائه می‌دهد. تمامی داستان مکالمه‌ای است بین ژیل و لیزا که در آپارتمانشان اتفاق می‌افتد. ژیل که نویسنده داستان‌های پلیسی است، بر اثر حادثه‌ای مرموز دچار فراموشی شده و دو هفته در بیمارستان بستری بوده است. همسرش او را به خانه آورده و سعی دارد با تعریف از عادت‌ها و اخلاقیات ژیل و پاسخ به پرسش‌های او، گذشته را برایش بازسازی کند و کمکش کند تا هویتش را بازیابد.

اشمیت در این نمایشنامه کوتاه ۸۷ صفحه‌ای، با نهایت مهارت و ظرافت، هر لحظه خواننده را غافلگیر می‌کند و با کند و کاو در لایه های پنهان زندگی زناشویی، تحلیل بسیار جالبی از حقیقت و عشق در زندگی مشترک و رمز و رازهای آن و تداوم یک رابطه ارائه می‌دهد. در صحنه‌ای از نمایشنامه (صفحه ۷۱)، لیزا خطاب به همسرش می‌گوید: «اون چه باعث می‌شه یک زن و مرد با هم بمونن مسایل مبتذل و پستیه که بینشونه؛ به خاطر منافع، ترس از تغییر، وحشت پیری، ترس از تنهایی، سست می‌شن، تحلیل می‌رن، دیگه حتی فکرشم نمی‌کنن که یک کاری بکنن تا زندگیشون عوض شه، اگه دست همو می‌گیرن فقط برای اینه که تنها به گورستان نرن، تو به خاطر دلایل منفی با من موندی.»

تازه نگه داشتن عشق و احساس و دوست داشتن همدیگر در کنار تمام تفاوت‌های فردی و جنسیتی، درد و رنج‌ها و مسائل انسانی و خرده جنایت‌هایی که هر زوجی ممکن است مرتکب آن شوند، نکته‌ای است که در نهایت نویسنده کتاب با مهارت خواننده‌اش را جذب کرده و در این باره به تعمق وا می‌دارد. چنانچه در انتهای نمایشنامه (صفحه۸۳) ژیل به همسرش اعتراف می‌کند: «من بهت توجه نمی‌کردم. مثل چادری که چهره زن‌ها رو می‌پوشونه من هم سراپاتو با محبت پوشونده بودم... خیالم راحت بود که سال‌هاست با هم زندگی می‌کنیم و متوجه نبودم که زمان با عشق سازگاری نداره... .»

نمایشنامه «خرده جنایت‌های زناشوهری» به زبان‌های بسیاری ترجمه شده است و در ایران نیز با ترجمه شهلا حائری توسط نشر قطره به چاپ پانزدهم رسیده است. همچنین به شکل تله تئاتر، از شبکه ۴ سیما به کارگردانی فرهاد آییش پخش و در بهمن ماه ۹۳ نیز با کارگردانی محسن حاج نوروزی در تهران، مرکز آفرینش منشور هنر، اکران شده است. شمیت، در سال ۲۰۰۱ به پاس کتاب‌های ارزشمندش موفق به دریافت جایزه تئاتر فرهنگستان فرانسه شد. «زمانی که یک اثر هنری بودم»، «انجیل های من»، «اکسیر عشق»، «اسکار و خانم رز»، «اسکار و بانویی با روپوش گلی»، «ابراهیم آقا و گل‌های کتابش (قرآن)»، «آدولف ه. دو زندگی»، «یک روز قشنگ بارانی»، «پرنس پابرهنه و داستان‌های دیگر» ، «کشتی‌گیری که چاق نمی‌شد»، «اولیس از بغداد» و ... از جمله کتاب‌های این نویسنده است که به فارسی ترجمه شده‌اند.

مشخصات اثر: اریک امانوئل اشمیت. »خرده جنایت‌های زناشوهری». ترجمه شهلا حائری. تهران: قطره، ۱۳۸۳. ۸۷ صفحه.